

Plukovník v. v. František Kaplan,

předseda Československé obce legionářské v zahraničí,
jednota Cholmondeley

Plukovník ve výslužbě František Kaplan se svou chotí Hilarie navštívil Prahu letos v červnu. Naše krátké setkání v Domě armády Praha se neslo v duchu vzpomínek na léta uběhlá, ale také kolem současnosti i budoucnosti. Velmi se zajímal o stav naší armády, o budoucí profesionalizaci AČR, o pocit hrdosti na svou zem, odhodlání ji v případě nutnosti bránit a další otázky.

František Kaplan se narodil v holandském Haagu 11. září 1921. Jeho otec zde pracoval na vyslanectví ČSR, a teprve v roce 1923 se rodina Kaplanova přestěhovala opět do Prahy, nejprve do Holešovic, od roku 1926 na Spořilov, tzv. zahradního města. Dodnes stojí na náměstí jejich bývalý dům. V roce 1929 se rodina Kaplanova znovu ocitla v zahraničí, tentokrát ve Francii v Marseille. Zde František navštěvoval francouzské školy. Rok 1934 znamenal další stěhování, tentokrát to bylo vyslanectví v Bukurešti. V Rumunsku úspěšně vykonal maturitní zkoušku a právě zde se sblížil s podplukovníkem Heliodorem Píkou, na kterého dodnes s velkou úctou vzpomíná a kterého si nesmírně váží. V roce 1940 však v Rumunsku došlo k fašistickému puči, a když se Heliodor Píka přesunul do Istanbulu, František Kaplan odjel z Rumunska do Bejrútu a následně musel vstoupit do Cizinecké legie. Šlo o nutnou formalitu, protože jinak by se do Francie nedostal. Ze základny Cizinecké legie ve Fort St. Jean odjel do československého vojenského tábora v Adge.

Na tuto dobu vzpomíná vcelku rád: „V Adge se mě zeptali, jaké mám vzdělání a když jsem řekl, že střední školu, tak mě dali ke spojařům. Měl jsem velkou výhodu, protože jsem uměl francouzsky, překládal jsem příručky, dělal jsem kurzy apod.“

Po zahájení útoku na Francii byl jejich prapor (tvořen spojaři, radiotegrafisty, telefonisty) nasazen na frontu severovýchodně od Paříže. Jejich bojová činnost však spočívala v ústupu.

Jakmile bylo mezi Francií a Německem podepsáno příměří, prapor byl naloděn na belgickou loď a měli být přepraveni do Kanady, protože se předpokládalo, že Němci budou v Anglii dříve, než by loď na které se nacházeli dorazila do Velké Británie. Po dvou dnech plavby však zaslechli v rozhlase projev Eduarda Beneše, že se budou na území Velké Británie tvořit československé jednotky. Změnili ihned kurz k anglickým břehům.

V druhé polovině června 1940 se tak František Kaplan ocitl v táboře v Cholmondeley parku a následně byl přemístěn na velitelství tehdejší čsl. armády do střední Anglie. Ke konci roku 1942 ukončil parašutistický kurz a v roce 1943 pak kurz pro radiomechaniky. Zde se seznámil se svojí budoucí ženou Hilarie, a protože věděl, že ženatí vojáci nikam neposílají, rozhodli se, že se vezmou až po válce. Válka skončila 8. května, svatbu měli 15. května 1945.

Četař aspirant František Kaplan v roce 1943

Již v září 1945 se po cestě přes válkou zničené Německo ocitl ppor. František Kaplan ve své vlasti. Byl zařazen v Turnově, kde tehdy byla škola pro záložní důstojníky-telegrafisty. V listopadu 1947 za ním přijela Hilarie, jež ale po komunistickém puči v roce 1948 odjela se synem Miroslavem, který se jím narodil, v červnu téhož roku zpět do Anglie. František Kaplan, vzhledem k tomu, že se narodil v Holandsku, kontaktoval holandské velvyslanectví v Praze, které mu vystavilo pas, a požádal na britském velvyslanectví o emigrační vízum, které obdržel, i když to nebylo jednoduché. Před odjezdem se šel rozloučit na Spořilov se svou maminkou a 17. srpna 1948 byl v Anglii u své rodiny. V Liverpoolu ho přijala firma vyrábějící televizory a časem se stal vedoucím oddělení. Pracoval také jako úředník v těžkém průmyslu.

K již zmíněnému synovi Miroslavovi, který se narodil v Československu a pracuje v oblasti realit, přibyl syn Richard, jenž se již narodil v Anglii, a v současnosti je učitelem na střední škole. Do své vlasti se mohl František Kaplan vrátit až v roce 1991.

„Domov ve mně zůstal, říká František Kaplan. „Celá naše rodina má české občanství a náš starší syn Miroslav, když jsme přijeli do Prahy mi řekl - přece se tady nebudu chovat jako turista, jsem přece doma! Vztah k rodné zemi zde je a je pevný.“

František Kaplan vzpomněl oslavy 60. výročí založení československé armády na území Velké Británie v severoanglickém hrabství Cheshire, které se konaly v roce 2000 v zámeckém parku v Cholmondeley. Památka padlých byla tehdy uctěna u památníku čs. vojáků, který odhalil v září 1940 tehdejší ministr zahraničí Jan Masaryk.

O pískovcový monument, jehož tvůrcem byl významný sochař a bývalý vojnín dělostřelectva František Bělský, dnes pečuje jednota Československé obce legionářské-Cholmondeley, pod vedením právě Františka Kaplana. Podle jeho slov to byla poslední příležitost generace osmdesátníků rozloučit se na tomto místě důstojně s kamarády, kteří ve válce položili svůj život. Byla to významná událost, na kterou čekal dlouho nejen on.

Příští rok se oslavy uskuteční ve spolupráci s místní jednotou Královské britské legie Nantwich, která slíbila, že se bude o památník v budoucnu starat, a že bude pokračovat v uspořádávání vzpomínek na toto významné výročí.

Dr. Petr Majer